

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/90/2020
Identifikačné číslo spisu:	8406205366
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8406205366.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobkyne Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, so sídlom Prešov, Hlavná 1, zastúpenej JUDr. Róbertom Slamkom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, proti žalovanej Slovenskej republike - Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Cesta na červený most 6, zastúpenej JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Floriánova 12, o vydanie nehnuteľností s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 4C/187/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/111//2019 zo dňa 24.6.2020, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne z a m i e t a.

Žalovanej priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok ďalej len („súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26.04.2019 č. k. 4C/187/2006-602 žalobu zamietol a vyslovil, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdneho úradníka o výške tejto náhrady.

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa nie je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 161/2002 Z. z., a to z dôvodu, že v rozhodnom období od 08.05.1945 do 01.01.1990 do vlastníctva štátu neprešli nehnuteľnosti patriace jej, ale nehnuteľnosti tretieho subjektu, a to Pravoslávnej cirkvi v Československu. Zdôraznil, že medzi stranami nebolo sporné, že nehnuteľnosti vedené v pozemnoknižnej vložke č. XX, kat. úz. Č. Y., bol vlastníctvom žalobkyne. Podľa Výnosu bývalého Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe zo dňa 13.02.1952, bola na celom území bývalej Československej republiky gréckokatolícka cirkev zrušená a všetky jej práva, majetok a zariadenie prevzala týmto dňom Pravoslávna cirkev Československa. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na závery prijaté Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/123/1996, v ktorom Najvyšší súd otázku prechodu majetku z gréckokatolíckej cirkvi na pravoslávnu cirkev v bývalom Československu v

nadväznosti na uvedený Výnos bývalého Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe, riešil ako dovoláciu otázku. Z toho plynie, že ani Najvyšší súd SR neakceptoval tvrdenia žalobkyne, že jej vlastníctvo k nehnuteľnostiam zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. XX, kat. úz. Č. Y., neprešlo v súvislosti so zrušením gréckokatolíckej cirkvi v celom bývalom Československu na základe Výnosu na pravoslávnu cirkev. Neobstoí ani ďalšia argumentácia žalobkyne, že na to, aby sa Pravoslávna cirkev v Československu, stala vlastníčkou týchto nehnuteľností na základe Výnosu, musela požiadať súd o zápis jej vlastníckeho práva do pozemkovej knihy. Takzvaný Stredný Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb., nevyžadoval zápis nadobudnutia vlastníckeho práva v pozemnoknižnej vložke. Je ďalej zrejmé, že podľa výpisu z pozemnoknižnej vložky č. XX, kat. úz. Č. Y., k zápisu zmeny vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam došlo 10.12.1955 v prospech Československého štátu - Povereníctva kultúry v Bratislave, na základe darovacej zmluvy uzatvorenej dňa 21.11.1955 medzi Pravoslávnu cirkvou v Československu a bývalým Československým štátom. Súd prvej inštancie nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o absolútnej neplatnosti tejto darovacej zmluvy, ako tým argumentovala žalobkyňa. Zdôraznil, že platnosť darovacej zmluvy z 21.11.1955 vo vzťahu k tým istým dôvodom neplatnosti, ako uvádza žalobkyňa aj v tomto konaní, už bola konštatovaná právoplatnými rozhodnutiami súdov v predchádzajúcich konaniach, na ktoré v dôvodoch rozhodnutia poukazuje. Zdôraznil, že nehnuteľnosti tvoriace pôvodný kláštorňý objekt Červený Kláštor, nadobudla v 50-tych rokoch od žalobkyne Pravoslávna cirkev v Československu, ktorá ich následne na základe darovacej zmluvy platne previedla na štát. Súd prvej inštancie preto námietku žalovanej v tom zmysle, že žalobkyňa nie je oprávnenou osobou podľa zákona č. 161/2005 Z. z., nakoľko do vlastníctva štátu neprešli jej nehnuteľnosti, ale nehnuteľnosti pravoslávnej cirkvi, považoval za plne dôvodnú a opodstatňujúcu zamietnutie žaloby o vydanie nehnuteľností podľa spomínaného zákona č. 161/2005 Z. z. Súd prvej inštancie ďalej zdôraznil, že žalobkyňa nepreukázala, aby nehnuteľnosti, ktorých vydania sa domáha, tvorili poľnohospodársku pôdu, ako aj to, že by sa na nich nachádzali hospodárske budovy, či iné stavby patriace k hospodárskej usadlosti tak, ako to predpokladá § 2 ods. 1 citovaného zákona. Stavby zapísané na LV č. XXX, kat. úz. Č. Y., nie sú evidované ako hospodárske stavby a pozemky sú vedené ako zastavené plochy a nádvorí, keď ani z pôvodného zápisu v PK č. XX, kat. úz. Č. Y. nevyplýva, že by tieto nehnuteľnosti boli, čo aj v minulosti, poľnohospodárskeho charakteru. V konaní o nároku žalobkyne na vydanie nehnuteľností podľa spomínaného zákona, súd prvej inštancie napokon pre zamietnutie žaloby považoval ďalší dôvod, a to nedostatok vecnej pasívnej legitimácie žalovanej, keď žaloba bola podaná proti Slovenskej republike, ktorá nemá v tomto konaní pasívnu legitimáciu a povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve štátu alebo túto nehnuteľnú vec drží tak, ako to určuje § 4 ods. 1 citovaného zákona.

1.2. K nároku žalobkyne na vydanie nehnuteľností podľa § 126 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie zdôraznil, že v tomto konaní nie je vylúčené preskúmavanie platnosti darovacej zmluvy namietanej žalobkyňou, avšak ani v tejto súvislosti nezistil dôvody, pre ktoré by žaloba bola opodstatnená.

1.3. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom 2Co/111//2019 zo dňa 24.6.2020, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nie je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 2 reštitučného zákona č. 161/2005 Z. z. Spĺňa len prvú časť podmienky v tom, že ide o registrovanú cirkev so sídlom na území SR, ktorá má právnu subjektivitu. Pokiaľ ide o druhú časť podmienky uvedenej v citovanom ustanovení zákona, mal za nepochybné, že nehnuteľnosti tvoriace predmet konania prešli na pravoslávnu cirkev, a to na základe Výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe č. 20285 - 51 - II./1 z 13.02.1952. Do vlastníctva štátu tieto nehnuteľnosti prešli až následne, a to na základe darovacej zmluvy uzatvorenej dňa 21.11.1955, ktorú uzatvorila Pravoslávna cirkev v Československu a bývalý Československý štát - Povereníctvo kultúry v Bratislave. Predmetom tejto darovacej zmluvy boli určito vymedzené a popísané nehnuteľnosti definované podľa zápisu vo vtedajšej PK č. XX, kat. úz. Č. Y. a je zrejmé aj to, že za pravoslávnu cirkev v Československu, ktorá má právnu subjektivitu, konala metropolitná rada, ktorá podľa Ústavy Pravoslávnej cirkvi v Československu bola výkonným orgánom snemu pre správu metropolia, ktorej predsedom bol metropolita vystupujúci na čele

tejto cirkvi. Za situácie, že akékoľvek scudzenie majetku cirkvi a náboženských spoločností vyžadovalo predchádzajúci súhlas štátnej správy (§ 10 ods. 3 zákona č. 218/1949 Zb.), darovacia zmluva bola schválená Slovenským úradom pre veci cirkevné v Bratislave, a to schvaľovacou doložkou na zmluve zo dňa 29.11.1955, č. j. 955/55 - II. - prav. Zdôraznil, že platnosť darovacej zmluvy z 21.11.1955 z pohľadu toho, či zodpovedala právnym predpisom platným v dobe jej uzavretia, už posudzovali súdy v predchádzajúcich konaniach vedených medzi stranami sporu (11C/89/95 OS Poprad, 3C/811/97 OS Kežmarok) a zo spisu bývalého Ľudového súdu v Spišskej Starej Vsi č. k. 53/1955 bolo zistené, že práve pravoslávna cirkev v Československu, ako navrhovateľ, predložila túto darovaciu zmluvu ako vkladuschopnú listinu s návrhom, aby Ľudový súd v Spišskej Starej Vsi ako súd, ktorý viedol pozemkovú knihu, vydal a vykonal uznesenie o zápise vlastníctva nehnuteľností, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy a ktorý zápis tento súd aj svojim uznesením zo dňa 23.06.1956 povolil a vykonal.

2.2. Odvolací súd považoval darovaciu zmluvu z 21.11.1955 ako právny titul, na základe ktorého došlo k prevodu majetku z pravoslávnej cirkvi na bývalý Československý štát, z čoho vyplynul záver, že v rozhodnom období do vlastníctva štátu neprešla na základe darovacej zmluvy vec, patriaca vlastnícky žalobkyňi, ale iného subjektu - pravoslávnej cirkvi, a preto žalobkyňa nespĺňa už spomínané podmienky oprávnenej osoby uvedené v citovanom § 2 ods. 2 zákona č. 161/2002 Z. z. Pokiaľ ide o zákonné opatrenie č. 211/1990 Zb., toto patrí do skupiny reštitučných zákonov, ktoré pre nápravu krívd nepredpokladajú žiadne vlastné úkony toho, na kom bola krivda spáchaná, resp. jeho právnych nástupcov. Dňom jeho účinnosti prešiel nehnuteľný majetok spĺňajúci znaky uvedené v zákonomnom opatrení do vlastníctva gréckokatolíckej cirkvi zo zákona bez akéhokoľvek právneho úkonu, muselo však ísť o nehnuteľný majetok, ktorý sa nachádzal na území Slovenskej republiky, pred 29.04.1950, bol vo vlastníctve gréckokatolíckej cirkvi, vlastníctvo k nemu bolo prevedené na základe Výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe na pravoslávnu cirkev a ku dňu účinnosti zákonného opatrenia musel byť tento nehnuteľný majetok vo vlastníctve pravoslávnej cirkvi. Len na nehnuteľný majetok, ktorý spĺňal všetky štyri uvedené znaky, sa vzťahovalo zákonné opatrenie a len vo vzťahu k tomuto majetku nastali právne účinky v ňom určené. Nehnuteľný majetok, ktorý bol ku dňu 29.05.1990 vo vlastníctve tretej osoby, sa dňom účinnosti zákonného opatrenia ex lege nestal vlastníctvom gréckokatolíckej cirkvi, na čo správnym spôsobom poukázal súd prvej inštancie a tieto závery vyplývajú aj z rozhodnutí vydaných v konaní OS Kežmarok sp. zn. 3C/811/97.

2.3. Za správny považoval aj záver neopodstatnenosti žaloby aj z pohľadu predpokladov § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka v dôsledku nezistenej namietanej absolútnej neplatnosti spornej darovacej zmluvy z 21.11.1955

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na ust. § 420 písm. f/ CSP a § 421 písm. a/, b/, c/ CSP.

3.1. Podľa nej bolo porušené jej právo na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, rozhodnutia oboch súdov nižších stupňov trpia vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. Namietala, že odvolací súd dostatočne neodôvodnil základnú otázku absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy. Poukazovala na to, že vo svojich vyjadreniach uvádzala, že Pravoslávna cirkev sa nikdy necítila vlastníčkou predmetných nehnuteľností, darovaciu zmluvu podpísala za darcu nespôsobilá a neoprávnená osoba (za Pravoslávnu cirkev nemohla konať Metropolitná rada, ale iba metropolita pražský a celého Československa), na strane obdarovaného je namiesto Československého štátu uvedené len Povereníctvo kultúry v Bratislave, účinnosť darovacej zmluvy mala nastať jej podpisom a súčasne účastníci zmluvy konštatovali jej účinnosť spätne. Napriek tomu súdy nevykonali na neplatnosť zmluvy z týchto dôvodov dokazovanie. Za porušenie práva na spravodlivý proces považovala aj postup súdov, ktoré „neskúmali jej uplatnený nárok z pohľadu všeobecných predpisov Občianskeho zákonníka a nielen z pohľadu predpisov reštitučných“.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu a dovolanie žiadala odmietnuť pre nedostatok náležitostí podľa § 428 CSP, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa

§ 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP.

6. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 420 f/ CSP založila na tvrdení o absencii riadneho odôvodnenia rozhodnutia a vadách v dokazovaní.

7. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

9. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd sa vyporiadal s otázkou platnosti darovacej zmluvy (bod 16. - 18.). Výslovne uviedol, že „...Do vlastníctva štátu tieto nehnuteľnosti prešli až následne, a to na základe darovacej zmluvy uzatvorenej dňa 21.11.1955, ktorú uzatvorila Pravoslávna cirkev v Československu a bývalý Československý štát - Povereníctvo kultúry v Bratislave. Predmetom tejto darovacej zmluvy boli určito vymedzené a popísané nehnuteľnosti definované podľa zápisu vo vtedajšej PK č. XX, kat. úz. Č. Y. a je zrejmé aj to, že za pravoslávnu cirkev v Československu, ktorá má právnu subjektivitu, konala metropolitná rada, ktorá podľa Ústavy Pravoslávnej cirkvi v Československu bola výkonným orgánom snemu pre správu metropolia, ktorej predsedom bol metropolita vystupujúci na čele tejto cirkvi.“ Skonštatoval, že na základe darovacej zmluvy bola ako vkladuschopnej listiny bývalý ľudový súd v Spišskej Starej Vsi č. k. 53/1955 vydal a vykonal uznesenie zo dňa 23.06.1956 o zápise vlastníctva nehnuteľností, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy.

10. Vo viacerých súdnych konaniach, ktoré viedla žalobkyňa ohľadom totožného majetku, bola súdmi skonštatovaná ako prejudiciálna otázka platnosť predmetnej zmluvy. Pokiaľ na tieto závery súdy v základnom konaní poukázali a platnosť darovacej zmluvy posúdili rovnako, pričom pri posudzovaní platnosti darovacej zmluvy vychádzali z doby jej uzavretia, nepochybili.

11. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad.

12. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania bola aj ďalšia dovolacia námietka žalobkyne, ktorá mala spočívať v tom, že súdy oboch inštancií nesprávne vyhodnotili dôkazy vykonané a nepripustili dôkazy ňou navrhované.

13. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľky treba zdôrazniť, že dovolaním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Napadnúť možno len výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, pričom nesprávnosť hodnotenia dôkazov, ako to vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, možno vyvodzovať len zo spôsobu, ako k výsledku súd dospel. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

14. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého darovacia zmluva nie je neplatným právnym úkonom. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

15. Nedôvodná je aj námietka dovolateľky spočívajúca v tom, že súdy v základnom konaní neskúmali jej uplatnený nárok z pohľadu všeobecných predpisov Občianskeho zákonníka a nielen z pohľadu predpisov reštitučných. Dovolací súd poukazuje na bod 19. rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom konštatuje, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil neopodstatnenosť žaloby aj z pohľadu predpokladov § 126 ods. 1 OZ v dôsledku nezistenia absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy.

16. Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených vadu podľa § 420 písm. f/ CSP nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

19. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

19.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

19.2. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

20. V úvode podaného dovolania žalobkyňa výslovne uviedla, že ide o dovolanie podľa § 421 písm. a/, b/ a c/ CSP a skonštatovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Je zrejmé, že žalobkyňa odôvodňuje dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom, právnu otázku zásadného významu však nijako neformuluje. Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobkyňa v skutočnosti vyčítala odvolaciemu súdu predovšetkým nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia a neúplné zistenie skutkového stavu veci. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP. Rovnako tiež odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu a absenciou dostatočného zistenia skutkového stavu veci nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

21. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľky nie je dôvodné a z uvedeného dôvodu ho preto dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

22. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods.1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaná mala plný úspech vo veci, dovolací súd jej tak priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.